

Verksamhetsberättelse

**Fritidshemmen Björken och Linden
Grythyttans skola
Hällefors kommun
2023 - 2024**

Introduktion

På Grythyttans skola finns två avdelningar, Björken för årskurs F-1 och Linden för årskurs 2-5. Vi har sammanlagt cirka 70 elever inskrivna. Personalgruppen består av pedagoger och elevassistenter varav två pedagoger har huvudansvaret för planering och utveckling av verksamheten.

Fritidshemmen har öppet måndag till fredag klockan 06:00-18:30. Verksamheten ligger i en närliggande byggnad till själva skolan. I denna byggnad ligger även skolans matsal där skolans elever och personal serveras alla måltider.

Varje dag startar fritidshemmet Björken med en samling efter skoldagens slut. Fritidshemmet Linden har samling om möjligt efter skoldagens slut, eftersom de slutar sin skoldag något senare. Varje dag erbjuds eleverna fria och styrda aktiviteter. Dagen avslutas med frukt- och sagostund och någon form av nedvarvning eller lugn aktivitet.

Personalen som arbetar på fritidshemmen har ett syfte och mål med de aktiviteter som erbjuds. Arbetets syfte och mål styrs av fritidshemmets läroplan. Vi skriver pedagogiska planeringar som sedan mynnar ut i en verksamhetsberättelse, vilket blir ett dokument för arbetslagets utvärdering och utveckling av verksamheten.

Fritidshemmets kunskapsområden

Innehållsförteckning

1. Språk och kommunikation	4
1.1 Trygghet ("Tio små kompisböcker" vid frukt och lugn stund)	4
1.2 Vänskap (Nissens julkalender)	4
1.3 Högläsning och samtal (Hos skolbibliotekarien)	5
1.4 Det situationsstyrda lärandet	6
2. Skapande och estetiska uttrycksformer	7
2.1 Trygghet (Vänskapsarmband)	7
2.2 Trygghet (Mina vänner och jag)	7
2.3 Vem tillverkar mysigaste tomten?	8
2.4 Vänskapspyssel	8
2.5 Pyssel (Årstider, traditioner och fritt skapande)	9
3 Natur och samhälle del 1	11
3.1 Trygghet (Regler och rutiner)	11
3.2 Trygghet (Klockan)	12
3.3 Trygghet (Gå skolgränser och gå på led)	12
3.4 Inflytande och demokrati (Förslagslåda)	13
3.5 Inflytande och demokrati (Fritidsråd)	13
3.6 Inflytande och demokrati (De äldre barnen bjuder in till bullfest)	14
3.7 Barnkonventionen	15
3.8 Advent (En av Sveriges traditioner)	16
3.9 Den fria leken	16
4. Natur och samhälle del 2	18
4.1 Vänskap (Djuren på djuris och Krambjörnarna)	18
4.2 Hemkunskap (Afternoon tea)	19
4.3 Ansvar – Hänsyn - Respekt	19
4.4 Besök av ornitologerna vid sjön Torrvarpen på vår utedag	20
4.5 Inflytande (Mellofest)	21
4.6 Inflytande (Pyjamas och gosadjursparty)	22
5 Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse	23
5.1 Trygghet (rörelselekar)	23
5.2 Inflytande och demokrati (Rörelselekar)	23
5.3 Utedag	24
5.4 Skridskor och skidor	24

1. Språk och kommunikation

Under detta kunskapsområde och dess centrala innehåll har vi valt först att arbeta med temaområdena trygghet och vänskap vid frukt- och lugnstund. Detta för att ge eleverna förutsättningar att utveckla sina kunskaper och förmågor inom området i enligt med fritidshemmets läroplan

1.1 Trygghet (“Tio små kompisböcker” vid frukt och lugn stund)

Centralt innehåll för “Tio små kompisböcker”

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Samtala om olika typer av texter.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet syftar till att barnen uppmuntras och utmanas att pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling.

Aktivitet, arbetssätt

- Vid frukt och lugnstund samtalar och läser vi böckerna “Tio små kompisböcker”.

Utvärdering, analys

Vid frukt- och lugnstund läste och samtalade vi om “Tio små kompisböcker” som handlar om hur det är att vara en bra kompis. Berättelserna tar sin utgångspunkt i situationer som de flesta barn känner igen sig i, till exempel att dela med sig, vänta på sin tur, säga förlåt, samarbeta, visa sina känslor och lugna ner sig. Vi pedagoger anser att dessa böcker har utvecklat barnens förståelse för hur man är en bra kompis.

“Tio små kompisböcker” kommer vi även läsa nästa läsår när vi arbetar med tema trygghet. När vi läste böckerna kunde barnen relatera berättelserna till egna kompisituationer, vilket i sin tur bidrog till autentiska och genuina samtal efter det att vi läst boken klart.

1.2 Vänskap (Nissens julkalender)

Centralt innehåll för Nissens julkalender

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen uppmuntras och utmanas att pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling.

Aktivitet, arbetssätt

Vi berättar i samling om Nissens julkalender:

- Att Nissen kommer att hjälpa till att stärka barnens relation både till sig själv och sin omgivning.
- Den vänliga nissen kommer ta med barnen ut på en resa där de får utforska sina känslor, prata om vänskap och hur man är en bra kompis.
- Den lilla nissen hamnar i situationer och upplever känslor som barnen med lätthet kan känna igen sig i.
- Varje dag vid frukt- och lugnstund kommer nissen lämna ett nytt brev. Här börjar de viktiga samtalen som låter våra barn växa och blomstra.

Utvärdering, analys

De brev nissen har lämnat varje dag har lästs vid frukt- och lugnstund. Genom dessa brev har barnen getts möjlighet att följa med i en fantastisk värld och utvecklat förmågor som omtanke och vänskap.

1.3 Högläsning och samtal (Hos skolbibliotekarien)

Centralt innehåll för högläsning och samtal

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Samtala om olika typer av texter.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att samtala om olika typer av texter.

Aktivitet, arbetssätt

- Högläsning och samtal tillsammans med vår skolbibliotekarie utifrån det temaområde vi arbetar med.

Utvärdering, analys

Vår bibliotekarie Maria högläser tillsammans med barnen utifrån det temaområde vi arbetar med. Barnen längtar att få gå till henne samt få lyssna och samtala om de ämnen de läst om. Barnen utvecklar förmågor som språk, kommunikation, gemenskap, kamratskap samt väcker deras nyfikenhet och intresse för böcker. Vi pedagoger hoppas verkligen att detta samarbete mellan fritids och skolans bibliotek kommer finnas kvar även nästa läsår.

1.4 Det situationsstyrda lärandet

Centralt innehåll för det situationsstyrda lärandet

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter. Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska i hög grad vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat samt utgå från elevernas behov, intressen och initiativ.

Aktivitet, arbetssätt

- Lärandet sker inte bara genom planerade aktiviteter utan även genom situationer som uppkommer i barnens vardagliga interaktioner.
- Vi pedagoger måste vara uppmärksamma på att ta tillvara på naturliga tillfällen som uppstår, där barnen ges möjlighet att lära genom att utforska, experimentera och interagera med varandra och sin omgivning. Det situationsstyrda lärandet förutsätter att vi pedagoger är flexibla och uppmärksammar barnens behov, intressen och initiativ.
- Genom att vi pedagoger anpassar verksamheten efter barnens intressen och spontana initiativ kan fritidshemmet erbjuda en meningsfull och engagerande lärande miljö som främjar spontant och situationsstyrt lärande.

Utvärdering, analys

Detta lärande skiljer sig i relativt hög grad från lärandet genom planerade aktiviteter där lärandet är förutbestämt. Vi pedagoger måste bli bättre på att bygga vår undervisning på barnens intressen och erfarenheter, där det på förhand inte är givet vad de faktiskt kommer att lära sig.

Inför uppstart gör pedagogerna ett årshjul som beskriver förplanerade aktiviteter vi ska arbeta med under året. Inom ramen för de förplanerade aktiviteterna kan vi nästkommande läsår försöka involvera barnen i processen och därmed öka deras engagemang för de olika områden som ingår i årshjulet.

2. Skapande och estetiska uttrycksformer

Under detta kunskapsområde och dess centrala innehåll har vi valt att arbeta med temaområdena trygghet. Detta för att ge eleverna förutsättningar att utveckla sina kunskaper och förmågor inom detta område enligt fritidshemmets läroplan

2.1 Trygghet (Vänskapsarmband)

Centralt innehåll för vänskapsarmband

- Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och drama.
- Olika material, redskap och tekniker för att skapa och uttrycka sig.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.

Aktivitet, arbetssätt

- Barnen erbjuds barnen att göra vänskapsarmband. Vi samtalar om vikten av att vara vän med sig själv och andra.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att pysslet *Vänskapsarmband* ger barnens en ökad förståelse för hur viktigt det är att vara vän med sig själv och andra. Under pysslet blir samtalen om detta ämne så fina och genuina eftersom de är spunna i nuet. Detta fina pyssel kommer vi att utveckla nästa läsår.

2.2 Trygghet (Mina vänner och jag)

Centralt innehåll för mina vänner och jag

- Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och drama.
- Olika material, redskap och tekniker för att skapa och uttrycka sig

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer

Aktivitet, arbetssätt

- Barnen ska måla ett självporträtt till mina vänner och jag. Barnen ska känna sig viktiga och värdefulla.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att pysslet *Mina vänner och jag* ger barnen en känsla av gemenskap och tillhörighet.

2.3 Vem tillverkar mysigaste tomten?

Centralt innehåll för vem som tillverkar den mysigaste tomten

- Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och drama.
- Olika material, redskap och tekniker för att skapa och uttrycka sig.

Syfte

- Genom undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.

Aktivitet, arbetssätt

- Grythyttans Julmarknaskommitté bjöd in fritids till en tävling under Julmarknaden. Vem tillverkar den mysigaste Tomten?
- Vi frågade barnen om de skulle vilja delta på tävlingen. Vilket de gärna ville.
- Vi pedagoger gjorde då iordning ett tomteland av snö (bomull) och dukade upp en vagn med olika slags pyssel. Utifrån detta pyssel skapade barnen sedan ett tomteland fylld av olika slags tomtar.

Utvärdering, analys

Tomtelandet som barnen gjorde tillsammans blev helt fantastiskt.

Barnen skapade och inspirerade varandra ända fram till den dagen då det var dags att lämna in tomtelandet till tävlingen. Barnen var så spända och hoppades verkligen på att de skulle vinna. Vilket de även gjorde. Vinsten de fick var en inbjudan till Grythyttans sockenstuga, där de blev bjudna på glass. Vore trevligt att även delta nästa läsår.

2.4 Vänskapspyssel

Centralt innehåll för Vänskapspyssel

- Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och drama.
- Tolka och samtala om olika estetiska uttryck.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ta tillvara på barnens nyfikenhet och ge dem möjlighet att utveckla sitt intresse för olika estetiska uttrycksformer.

- Undervisningen ska uppmuntra och utmana barnen att pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéer i handling. Därigenom ska barnen ges möjlighet att utveckla kreativitet, nyfikenhet och tilltro till sin egen förmåga.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt.

Aktivitet, arbetssätt

- Barnen erbjuds olika vänskapspyssel
- Vi samtalar om vänskapens betydelse när vi pysslar.

Utvärdering, analys

Barnen har utvecklat sina förmågor vad gäller att skapa med olika material och tekniker och på så sätt utvecklat finmotorik, skapar förmåga, fantasi och kreativitet etcetera

Det visade sig att barnen har ett stort intresse av att pyssla och skapa vänskapliga och vackra saker att ta med hem och ge till olika vänner och/eller familjemedlemmar.

Under vänskapspysslets samtalade vi pedagoger tillsammans med barnen om vikten av att vara en bra kompis och vad det innebär att vara det. Dessa samtal var så fina.

2.5 Pyssel (Årstider, traditioner och fritt skapande)

Centralt innehåll för Årstider, traditioner och fritt skapande

- Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och drama.
- Olika material, redskap och tekniker för att skapa och uttrycka sig.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.

Aktivitet, arbetssätt

- Förutom vårt tematiska pyssel erbjuder vi barnen även pyssel utefter årstid, traditioner och fritt skapande.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen utvecklat sina förmågor vad gäller att skapa med olika tekniker och material när vi arbetat med årets olika årstider, traditioner och fritt skapande. Barnen har även utvecklat förmågor som finmotorik, kreativitet, kommunikation och samarbete och så vidare.

Vi pedagoger anser att vi inte utvecklat dessa förmågor hos alla barnen på fritidshemmet eftersom vissa barn absolut inte vill eller vågar prova på. Nästa läsår kommer vi pedagoger försöka nå dessa elever genom att vara mer lyhörd för vad de intresserade av och skapa pyssel utifrån deras förutsättningar och intressen och på så sätt fånga deras nyfikenhet för att pyssla.

3 Natur och samhälle del 1

Under detta kunskapsområde och dess centrala innehåll har vi valt att arbeta med temaområdena trygghet, inflytande och demokrati, barnkonventionen och traditioner. Detta för att ge eleverna förutsättningar att utveckla sina kunskaper och förmågor inom detta område i enlighet med fritidshemmets läroplan

3.1 Trygghet (Regler och rutiner)

Centralt innehåll regler och rutiner

- Normer och regler i elevernas vardag, till exempel i lekar och spel, och varför regler kan behövas.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i barngruppen.
- Undervisning i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förståelse kring betydelsen av att följa verksamhetens regler, rutiner och struktur.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi samtalar med barnen i samling om vilka regler och rutiner som gäller vid till exempel samling, innelek, utelek, idrottssal och varför vår verksamhet har dessa regler och rutiner.
- Varje dag i samlingen stämmer vi av vilka barn som är här och vilken tid de ska gå hem. Därefter går vi igenom de aktiviteter vi erbjuder barnen under dagen med bild och text på tavlan. Innan vi avslutar samlingen ska barnen ha bestämt sig för en aktivitet.
- Vi förbereder barnen på att det snart är dags att avsluta den pågående aktiviteten och informerar om vilken aktivitet som väntar närmast.
- Vi har bestämda platser.
- Vi har delat upp fritids Björken/Linden till två avdelningar. Björken förskoleklass-årskurs 1 och Linden årskurs 2-5.
- Vi har även delat upp storsamlingen på fritids Björken. Vi har numer samling klassvis.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen fått ytterligare förståelse för regler och rutiners betydelse för skapandet av en trygg och lugn grupp. Detta trygghetsarbete jobbar vi kontinuerligt med för att skapa trygghet och trivsel.

Fritids har i år fler barn än vanligt inskrivna. Därför har vi pedagoger valt att dela upp fritids Björken och Linden till två avdelningar med samarbete över gränserna. Vi har nu möjlighet att erbjuda barnen fler och anpassade aktiviteter.

Målsättningen var att samla barnen i en gemensam storsamling. Men samlingarna blev långa och röriga. Den nödvändiga lösningen blev flera mindre grupper. Resultatet blev att barnen klarar av att sitta still, lyssna och samtala etcetera i samlingen. Förhoppningsvis går det att lösa de ständiga resursutmaningarna även nästa läsår.

3.2 Trygghet (Klockan)

Centralt innehåll för klockan

- Matematik som redskap för att beskriva vardagliga företeelser och för att lösa vardagliga problem.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att beskriva omvärlden och lösa vardagliga problem.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi samtalar med barnen om klockan i samling och i deras vardag på fritids.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen får möjlighet till en ökad känsla av trygghet genom att veta vilken tid de ska gå hem och vem som de blir hämtade av samt veta vilka tider som gäller för de olika aktiviteter vi erbjuder under dagen. Tid är något vi jobbar ständigt med i vår verksamhet för utveckling av barnens trygghet och självständighet.

3.3 Trygghet (Gå skolgränser och gå på led)

Centralt innehåll för att gå skolgränser och gå på led

- Orientera sig i närmiljön och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att känna trygghet på skolan och ute i trafiken.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi går skolgränserna på vår utedag.
- Vi tränar på att gå på led på vår utedag.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger har tillsammans med barnen gått skolgränserna för att göra dem trygga i vart man får och inte får vara. Vi har även tillsammans med barnen tränat på att gå på led för att sedan

tryggt kunna lämna skolgården och gå på utflykt. Detta trygghetsarbete kommer vi jobba vidare med eftersom vi ser att det finns ett behov av att veta var skolgränserna går och skapa en bättre trygghet i trafiken.

3.4 Inflytande och demokrati (Förslagslåda)

Centralt innehåll för förslagslåda

- Demokratiska värderingar och principer i sammanhang som är bekanta för barnen. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla förtrogenhet med de demokratiska principerna genom att få vara delaktiga, utöva inflytande och ta ansvar i verksamheten.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi samtalar i samling om vad inflytande och demokrati innebär.
- Vi använder oss av en förslagslåda där barnen kan komma med olika förslag på hur de vill förändra eller påverka fritidsstruktur och innehåll.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen genom samtal i samling fått ytterligare förståelse för vad begreppet inflytande och demokrati innebär. Förslagslådan ger barnen möjlighet att påverka och ta ansvar för fritidsstruktur och innehåll på ett enkelt och förståeligt sätt.

3.5 Inflytande och demokrati (Fritidsråd)

Centralt innehåll för fritidsråd

- Demokratiska värderingar och principer i sammanhang som är bekanta för barnen. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla förtrogenhet med de demokratiska principerna genom att få vara delaktiga, utöva inflytande och ta ansvar i verksamheten.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi samtalar om de demokratiska principerna.

- Fritidsråd 1 gång i månaden. Vid fritidsrådet ges barnen möjlighet att ta ansvar genom att agera ordförande och sekreterare. Barnen får möjlighet att påverka fritidsstruktur och innehåll.
- Vi använder oss av demokratisk dialog i samling och på fritidsrådet. Barnen får möjlighet att arbeta med demokratisk dialog och även tillämpa den genom att lyssna, visa intresse för vad kompiserna har att säga, våga säga vad man tycker eller känner, uttrycka sin åsikt, känna att man är delaktig och viktig.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnens delaktighet i samling och på fritidsråd har fått möjlighet till ytterligare kunskap och förståelse för vad inflytande och demokrati innebär på ett enkelt och lätt förståeligt sätt.

3.6 Inflytande och demokrati (De äldre barnen bjuder in till bullfest)

Centralt innehåll för när de äldre barnen bjuder in till bullfest

- Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för barnen. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.
- Matematik som redskap för att beskriva vardagliga företeelser och för att lösa vardagliga problem.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla förtrogenhet med demokratiska principer, arbetssätt och processer genom att de får vara delaktiga, utöva inflytande och ta ansvar i verksamheten.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i elevgruppen.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att beskriva omvärlden och lösa vardagliga problem.

Aktivitet, arbetssätt

- De äldre barnen på fritids kommer gärna med förslag på olika aktiviteter de gärna vill planera, leda och hålla i för de yngre barnen. Ett förslag var att de skulle vilja bjuda in de yngre barnen på fritids på bullfest på kanelbullensdag.

Utvärdering, analys

Inför kanelbullensdag bakade de äldre barnen bullar till de yngre barnen och bjöd in till bullfest. På självaste kanelbullensdag delades de yngre barnen först in i grupper med de äldre barnen som gruppledare och gick sedan en tipspromenad om kanelbullen. Därefter bjöds det på bullfika.

Bullbaket var en lyckad aktivitet. De äldre barnen var engagerade i bullbaket och längtade till kanelbullensdag. Vi pedagoger anser att barnen genom denna aktivitet fick möjlighet till ökad kunskap och förståelse för de demokratiska processerna genom att få tillämpa dem i deras vardag på fritidshemmet.

De äldre barnen som bakade fick även möjlighet att planera och genomföra själva bullbaket med stöd av pedagoger. Vi pedagoger anser att barnen genom denna aktivitet fått möjlighet utveckla förmågor som samarbete, köksvana och matematiska begrepp.

De äldre barnen tog ett stort ansvar för de yngre barnen när de gick tipspromenaden. Som pedagog blir man så stolt över de äldre barnen som tog ett så stort ansvar och agerade som förebilder för de yngre barnen. Vi pedagoger anser att de äldre -och de yngre barnen genom denna aktivitet fick möjlighet att känna och uppleva kamratskap, tillhörighet och trygghet i gruppen.

3.7 Barnkonventionen

Centralt innehåll för barnkonventionen

- Barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen).
- Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för eleverna. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi samtalar i samling om barnkonventionen via bild och text. De artiklar vi valt att arbeta med är att alla barn har rätt till ett hem, lek, vila, sjukvård, äta sig mätta, rent vatten, gå i skolan.
- Vi tittar på film om barnkonventionen. Unicef/för alla barn.
- Barnen får sedan måla en målarbild av den rättighet som de tycker är viktigast.

Utvärdering, analys

Samtalen om barnkonventionen var väldigt givande. Under samtalen framkom det att barnen tycker att de själv har rätt till ett hem, lek, vila, sjukvård, äta sig mätta, rent vatten, gå i skolan. Vilket känns tryggt att höra.

Efter filmen om barnkonventionen samtalade vi om att alla barn i världen inte har rätt till barnets rättigheter och därför inte mår så bra.

Barnens förståelse för att alla barn i världen inte har tillgång till alla rättigheter som de själva har och tar för givet. Med stort engagemang målade de en bild av den rättighet de ansåg viktigast för att må bra och känna sig trygg.

Vi pedagoger anser att barnen fått ytterligare kunskap för vad barnkonventionen innebär och därmed fått en ökad förståelse för hur bra de har det och känner tacksamhet för att de får möjlighet att bo och växa upp i vårt trygga land.

3.8 Advent (En av Sveriges traditioner)

Centralt innehåll för en av våra traditioner

- Olika sätt att utforska företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, till exempel genom samtal, studiebesök och digitala medier. Hur företeelser och samband kan beskrivas, till exempel med ord och bilder

Syfte

- Undervisning i fritidshemmen ska barnen ges möjlighet att få ta del av det svenska kulturarvet bestående av olika traditioner. En av dessa traditioner är Advent. Syftet är att ge eleverna en kunskap kring varför vi firar Advent idag.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi samtalar i samlings om att vi idag firar advent i väntan på Julen och att ljuset ska återvända.
- Vi samtalar i samling att vi tänder ljus och tar fram ljusstakar och adventsstjärnor för att lysa upp våra hem lite extra under denna tid.
- Vi samtalar i samling om de fyra ljusen i adventsstaken, som bland annat symboliserar veckorna kvar till Jul och lästes även de fina adventsdikterna i väntan på Jul.

Utvärdering, analys

Samtal kring advent har varit väldigt intressanta. Barnen upplever denna tradition som en tid av spänning och lustfylld förväntan efter Tomten. Vi pedagoger anser att eleverna fått ytterligare kunskaper och förståelse för varför vi firar Advent idag.

3.9 Den fria leken

Centralt innehåll för Den fria leken

- Normer och regler i elevernas vardag, till exempel i lekar och spel, och varför regler kan behövas.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i barngruppen.

Aktivitet, arbetssätt

Vid samling och högläsning vid frukt och lugnstund och närvarande pedagoger i barnens fria lek samtalar vi tillsammans med barnen om:

- Vi samtalar vi kring lekens regler som turtagning och samförstånd etcetera
- Vi samtalar vi om hur man startar upp en lek, leker den och avslutar den.
- Vi samtalar vi om hur man tar sig in i en pågående lek.
- Vi samtalar vi om att den pågående leken ständigt förändras under lekens gång och därför inte alltid blir som man tänkt leken.
- Vi pedagoger är ständigt närvarande i barnens lek eller finns bredvid leken för att kunna styra upp, vägleda, lösa konflikter och ge strategier för hur de kan tänka och handla nästa gång de hamnar i en konflikt.

Utvärdering, analys

Barnen utvecklar grundläggande sociala kunskaper, visa empati och hanteras sina känslor, självständighet i att hantera och lösa konflikter.

Vår bedömning och analys är att samtal kring den fria leken har gjort att gruppen känns tryggare, lugnare och verkar trivas tillsammans. Detta tror vi beror på att barnen är mer medvetna om den fria lekens struktur och regler samt att vi pedagoger är delaktiga i leken eller finns bredvid för att observera och vägleda leken, hjälpa till att lösa konflikter som uppstår samt ge de strategier de behöver för att självständigt kunna lösa de konflikter som kan uppstå i leken.

Detta arbete kommer vi absolut arbeta vidare med och utveckla nästa läsår för gruppens trygghet i relation till sina kompisar i den fria leken.

4. Natur och samhälle del 2

4.1 Vänskap (Djuren på djuris och Krambjörnarna)

Centralt innehåll för Vänskap

Natur och samhälle

- Normer och regler i elevernas vardag, till exempel i lekar och spel, och varför regler kan behövas.

Språk och kommunikation

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser
- Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter. Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.

Syfte

- I undervisningen ska barnen skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt.
- I undervisningen ska barnen uppmuntras och utmanas att pröva egna och andras idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi har valt att titta på serierna Djuren på Djuris och Kamratbjörnarna Dessa serier utgår från situationer som är vanliga på fritids. Situationerna innehåller flera olika kamratfärdigheter, känslor och konflikter som barnen känner igen och fungerar därför bra som utgångspunkt för samtal i barngruppen. På så vis får barnen möjlighet att utveckla kamratfärdigheter, benämna sina känslor och hantera olika konflikter.
- Vi samtalar och skapar en tydlig struktur kring vårt arbete kring dessa situationer vi valt att titta på. Detta för att barnen ska känna trygghet i vad avsnittet kommer att handla om och vad som förväntas av dem om de skulle vilja vara delaktiga i kompisamtalen efter avsnittet eller om de hellre vill vara en god lyssnare.
- Samtalen efter filmen handlar om vad som hänt i filmen, hur man själv kan känna sig inombords, hur man själv kan tänkas hantera situationen.

Utvärdering, analys

Genom film, samtal, reflektioner och aktivt lyssnande anser vi pedagoger att relationerna i gruppen stärkts och barnen utvecklat kamratfärdigheter, hantera sina känslor och konflikter på ett bra sätt. Barngruppen känns tryggare, verkar må bra och trivs bättre tillsammans.

4.2 Hemkunskap (Afternoon tea)

Centralt innehåll för Afternoon tea

- Matematik som redskap för att beskriva vardagliga företeelser och för att lösa vardagliga problem.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att använda matematik för att beskriva omvärlden och lösa vardagliga problem.

Aktivitet, arbetssätt

Barnen har haft en önskan om att få dricka te på fritids. För att göra det lite mysigare fick de planera för Afternoon tea. Barnen planerade för bakning av scones och bjudning te.

- Vi går igenom vikten av hygien.
- Vi ger barnen möjlighet att samarbeta.
- Läs recept.
- Använda olika mått och redskap.
- Använda ugn och vattenkokare

Utvärdering, analys

Afternoon tea var så uppskattat av barnen. De var så spända och förväntansfulla inför hur sconesen och teet skulle smaka. Barnen fick kokat vatten, tepåse, sockerbit och mjölk om de ville ha. Flertalet av barnen hade aldrig själva gjort iordning sin egen tekopp eller inte ens smakat på te och sconesen smakade så gott. Tillställningen blev verkligen så mysig och uppskattad som vi pedagoger hade förväntat oss.

Vi pedagoger anser att barnen utökade sin förståelse för vardagsmatematiken genom att följa instruktioner samt vardagliga begrepp för bakning. Barnen fick planera och organisera arbetet genom recept och samarbete. Barnen lärde sig om redskap som kan användas.

4.3 Ansvar – Hänsyn - Respekt

Centralt innehåll för Ansvar – Hänsyn – Respekt

- Normer och regler i elevernas vardag, till exempel i lekar och spel, och varför regler kan behövas.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i barngruppen.

Aktivitet, arbetssätt

Vi samtalar i samling om varför det är viktigt att kunna ta eget ansvar, visa hänsyn och respekt för skapandet av en lugn och trygg grupp samt stärkt självkänsla och självförtroende.

- Vi samtalar om att barnen har ett eget ansvar att följa de regler och rutiner fritidshemmet har. De regler och rutiner som gäller vi till exempel samling, i gympan, matsituationen, städning, kapprum, följa trivselregler, kompisregler, leksregler samt ansvar för sina egna handlingar och dess konsekvenser.
- Vi samtalar i samling om hur man visar hänsyn till sina kompisar. Om någon till exempel slår sig går man fram och frågar hur det gick och om hen behöver hjälp, om man någon behöver hjälp erbjuda sig att hjälpa till och visa hur man gör etcetera
- Vi samtalar i samling om hur barnen visar respekt mot sina kompisar och alla vuxna på skolan. Man ska behandla sina kompisar och alla vuxna som man själv vill bli behandlad, och bemött samt bli respekterade för den man är – vi är alla olika och lika viktiga.

Några av de frågeställningar vi kommer använda oss av:

- Vad betyder/innebär ansvar?
- Ansvar efter ålder och mognad
- Ta ansvar för sina saker
- Ta ansvar för sina handlingar och dess konsekvenser
- Vad betyder/innebär hänsyn?
- Vad betyder empati och vad innebär det?
- Vad betyder/innebär respekt?
- Hur behandlar man sig själv och andra med respekt
- Likheter/olikheter

Utvärdering, analys

Genom detta temaarbete anser vi pedagoger att barnen utvecklat ökad förståelse för vad ansvar, hänsyn och respekt har för betydelse för formandet av en trygg grupp där barnen lär sig ta ansvar för sig själv och andra, visar hänsyn och respekt. Genom detta temaarbete har barnen även stärkt sig självkänsla och självförtroende.

Detta viktiga temaområde ansvar, hänsyn och respekt kommer vi arbeta vidare med och utveckla nästa läsår.

4.4 Besök av ornitologerna vid sjön Torrvarpen på vår utedag

Centralt innehåll för Besök av ornitologerna vid sjön Torrvarpen på vår utedag

- Olika sätt att utforska företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, till exempel genom samtal, studiebesök och digitala medier. Hur företeelser och samband kan beskrivas, till exempel med ord och bilder
- Närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska bidra till att utveckla barnen intresse för och kunskaper om natur, teknik och samhälle genom att ge dem möjligheter att utforska, ställa frågor kring och samtala om företeelser och samband i omvärlden.
- Undervisningen ska ge barnen möjlighet att få vistas i natur och samhälle ska undervisningen också stärka deras möjligheter att ta del av ett aktivt förenings-, kultur- och friluftsliv i närmiljön.

Aktivitet, arbetssätt

- På vår utedag bjöd vi pedagoger in ortens Ornitologer till sjön Torrvarpen. De berättade om flyttfåglar och stannfåglar.

Utvärdering, analys

Ornitologerna väckte nyfikenhet och intresse hos barnen att vilja veta mer om fåglar. Detta nya intresse kommer vi att bygga vidare på under våren och hösten. Vi kommer att låna böcker, titta på film och pyssla om bland annat stannfåglar och flyttfåglar etcetera. Så trevligt att få ta del av Ornitologiska föreningens erfarenheter och kunskaper.

4.5 Inflytande (Mellofest)

Centralt innehåll för Mellofest

- Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för barnen. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla förtroende med demokratiska principer, arbetssätt och processer genom att de får vara delaktiga, utöva inflytande och ta ansvar i verksamheten.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i elevgruppen.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi använder oss av en förslagslåda där barnen kan komma med förslag på aktiviteter de gärna vill göra på fritids. Ett av barnens förslag var fest.
- Vi pedagoger samtalar tillsammans med barnen om vad de vill göra på sin fest och vad de behöver planera inför det.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen genom denna aktivitet har fått möjlighet att utöva inflytande genom sin önskning i förslagslådan. Barnen kände sig sedda och lyssnade på samt en känsla av ökat självförtroende och självkänsla av att få ta ansvar för planeringen och genomförandet av festen.

Vi pedagoger älskar att läsa och verkställa de önskningar barnen lägger i förslagslådan. Genom dessa önskningar får vi reda på vad barnen är nyfikna och intresserade av. Dessa önskningar har vi sedan som underlag för vårt läroplansarbete i fritidshemmet.

4.6 Inflytande (Pyjamas och gosedjursparty)

Centralt innehåll för Pyjamas och gosedjursparty

- Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för barnen. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla förtroendet med demokratiska principer, arbetssätt och processer genom att de får vara delaktiga, utöva inflytande och ta ansvar i verksamheten.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att utveckla goda kamratrelationer samt känna tillhörighet och trygghet i elevgruppen.

Aktivitet, arbetssätt

- Vi använder oss av en förslagslåda där barnen kan komma med förslag på aktiviteter de gärna vill göra på fritids. Ett av barnens förslag var Pyjamas och gosedjursparty.
- Vi pedagoger samtalar tillsammans med barnen om vad de vill göra på sitt party och vad de behöver planera inför det.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen genom denna aktivitet har fått möjlighet att utöva inflytande genom sin önskan i förslagslådan. Barnen kände sig sedda och lyssnade på samt en känsla av ökat självförtroende och självkänsla av att få ta ansvar för planeringen för partyt.

Detta party var verkligen lyckat. Hoppas verkligen någon liknande önskan i förslagslådan återkommer även nästa läsår. Barnen var så nöja med sin fest.

5 Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse

Under detta kunskapsområde och dess centrala innehåll har vi valt att arbeta med temaområdena trygghet, inflytande och demokrati. Detta för att ge eleverna förutsättningar att utveckla sina kunskaper och förmågor inom detta område i enligt med fritidshemmets läroplan.

5.1 Trygghet (rörelselekar)

Centralt innehåll för rörelselekar

- Initiera, organisera och delta i lekar av olika slag.
- Idrotter och andra fysiska aktiviteter inomhus och utomhus under olika årstider och i olika väder.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika naturmiljöer.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva.

Aktivitet, arbetssätt

- Barnen erbjuds att delta i rörelselekar utomhus och inomhus.

Utvärdering, analys

Vi pedagoger har iakttagit att flera barn har ett genuint intresse av att delta i rörelselekar. Barnen känner att de alltid har kompisar att leka med. Detta leder till kamratanda och byggandet av nya relationer.

5.2 Inflytande och demokrati (Rörelselekar)

Centralt innehåll för rörelselekar

- Initiera, organisera och delta i lekar av olika slag.
- Idrotter och andra fysiska aktiviteter inomhus och utomhus under olika årstider och i olika väder.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika naturmiljöer.
- Undervisningen i fritidshemmet ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva.

Aktivitet, arbetssätt

- Förutom våra tematiska aktiviteter på utedagarna erbjuder vi barnen även andra styrda aktiviteter utefter årstid som tipspromenad och växter- och djur bingo, allemansrätten och fria aktiviteter i olika naturmiljöer där barnen kan utforska och utveckla sin rörelseförmåga etcetera

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen genom deltagande på utedagarna utvecklat kunskaper om naturen och dess årstidsskildringar samt kunskaper om växter och djur.

Eftersom vi varannan vecka lämnat skolgården för att besöka olika platser på orten så har barnen fått möjlighet att vistas i olika naturmiljöer vilket i sin tur utvecklat deras rörelseförmåga.

5.3 Utedag

Centralt innehåll för Utedag

- Utevistelse under olika årstider, samt närmiljöns möjligheter till vistelse i naturen och på andra platser för fysisk aktivitet och naturupplevelser.
- Säkerhet och hänsyn till miljö och andra människor vid vistelse i olika naturmiljöer. Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt allemansrätten.

Syfte

- Undervisningen i fritidshemmet ska bidra till att utveckla elevernas intresse för och kunskaper om natur.
- Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och vistelse i olika naturmiljöer.

Aktivitet, arbetssätt

- Förutom våra tematiska aktiviteter på utedagarna erbjuder vi barnen även andra styrda aktiviteter utefter årstid som tipspromenad och växter- och djur bingo, allemansrätten och fria aktiviteter i olika naturmiljöer där barnen kan utforska och utveckla sin rörelseförmåga etcetera

Utvärdering, analys

Vi pedagoger anser att barnen genom deltagande på utedagarna utvecklat kunskaper om naturen och dess årstidsskildringar samt kunskaper om växter och djur.

Eftersom vi varannan vecka lämnat skolgården för att besöka olika platser på orten så har barnen fått möjlighet att vistas i olika naturmiljöer vilket i sin tur utvecklat deras rörelseförmåga.

5.4 Skridskor och skidor

Centralt innehåll för Skridskor och skidor

- Initiera, organisera och delta i lekar av olika slag.
- Idrotter och andra fysiska aktiviteter inomhus och utomhus under olika årstider och i olika väder.
- Utevistelse under olika årstider, samt närmiljöns möjligheter till vistelse i naturen och på andra platser för fysisk aktivitet och naturupplevelser.

Syfte

I undervisningen ska barnen ges möjlighet att utveckla allsidig rörelseförmåga genom att få delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer.

I undervisningen ska barnen ges möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva.

Aktivitet, arbetssätt

- Under vinterperioden kommer barnen att få utveckla sin rörelseförmåga genom att bland annat åka skridskor och skidor samt anpassa klädsel och utrustning till de olika vinteraktiviteterna. Barnen kommer utveckla balans, kroppskontroll, koordination, säkerhet och hänsynstagande och förmåga att samtala om egna upplevelser.
- När vi arbetar med dessa vinteraktiviteter får barnen utveckla sin teknik för att utöva dessa sporter. Vid skridskor får barnen prova på att hitta balansen, ramla, resa dig upp, glida, svänga och stanna. Vid skidor får barnen prova på att hitta balansen, ramla, ta sig upp, diagonalåkning, glid och stakning.

Utvärdering, analys

Barnen som deltagit har utvecklat sin förståelse för hur man kan anpassa sin klädsel och utrustning efter en aktivitet utomhus.

Barnen som deltagit har utfört vinteraktiviteterna med självförtroende och hänsyn för sig själv och andra. Barnen anpassar sina rörelser i de olika vinteraktiviteterna t ex balans, kroppskontroll och koordination samt instruera, visa och öva. De har alla utvecklat sina rörelseförmågor och tekniker vad gäller de olika vinteraktiviteterna.